

سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه

برنامه توسعه
شهرستان های استان کرمانشاه

معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

زمستان ۱۳۹۵

عنوان و نام پدیدآور	: برنامه کوتاه مدت توسعه شهرستان‌های استان کرمانشاه/ مدیریت و راهبری طهمورث الیاسی بختیاری؛ گردآوردندگان کیومرث محمدی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: کرمانشاه: سعادت ایران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۷۰۲ ص.
شابک	: 978-600-5709-25-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: گردآوردندگان کیومرث محمدی، سعید محرابی‌پور، مسعود دانشور، نادر نورایی.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۶۲۴ - ۷۰۶.
موضوع	: توسعه پایدار شهری - ایران - کرمانشاه - نمونه پژوهی
موضوع	: Sustainable urban development - Iran - Kermanshah - Case studies
موضوع	: شهرها و شهرستان‌ها - ایران - کرمانشاه - توسعه
موضوع	: Cities and towns - Iran - Kermanshah - Growth
شناسه افزوده	: الیاسی بختیاری، طهمورث
شناسه افزوده	: محمدی، کیومرث، ۱۳۵۱ -، گردآورنده
رابطه بندی ک	: ۱۳۹۵ پ ۴۸۶ / HC۲۸۰
رابطه بندی یویی	: ۲۳۸/۹۵۵۲۴
شماره کتابخانه ملی	: ۲۵۹۳۱۵۷

عنوان:	برنامه توسعه شهرستان‌های استان کرمانشاه
مدیریت و راهبری:	طهمورث الیاسی بختیاری
تهیه و تدوین:	کیومرث محمدی، سعید محرابی‌پور، مسعود دانشور و نادر نورایی
صفحه آرای:	مسعود دانشور
طراحی جلد:	شیما نادری
چاپ و صحافی:	چاپ دیجیتال رضا
شمارگان:	۲۰۰ نسخه
تاریخ انتشار:	زمستان ۱۳۹۵

ح	پیشگفتار.....
د	مقدمه.....

بخش اول:.....

۳	فصل اول: کلیات برنامه توسعه شهرستان های استان کرمانشاه.....
۷	۱-۱- تعاریف و مفاهیم.....
۱۲	۲-۱- معرفی استان کرمانشاه.....
۱۵	۱-۲-۱- وضعیت طبیعی استان کرمانشاه.....
۲۰	۲-۲-۱- وضعیت اجتماعی، فرهنگی، تاریخی و گردشگری.....
۲۰	۱-۲-۲-۱- وضعیت اجتماعی.....
۳۰	۲-۲-۲-۱- وضعیت فرهنگی، آثار تاریخی و گردشگری.....
۴۵	۳-۲-۱- وضعیت اقتصادی، توریستی استان کرمانشاه.....
۴۵	۱-۳-۲-۱- شاخص های کلان اقتصادی.....
۴۹	۲-۳-۲-۱- امور تولیدی.....
۶۴	۳-۳-۲-۱- امور زیربنایی.....
۷۵	۴-۲-۱- موقعیت ممتاز و مهم ترین پتانسیل های استان کرمانشاه.....
۸۰	۵-۲-۱- چالش ها، تنگناها و محدودیت های توسعه استان کرمانشاه.....
۸۱	۶-۲-۱- مهم ترین مبانی و ضرورت های توسعه استان کرمانشاه.....
۸۳	۷-۲-۱- اولویت های اصلی توسعه شهرستان های استان کرمانشاه.....

۸۵	فصل دوم: خلاصه برنامه اجرایی توسعه شهرستان های استان کرمانشاه.....
۸۷	۱-۲- جمع بندی برنامه اجرایی توسعه شهرستان.....
۸۷	۱-۱-۲- جمع بندی پروژه های عمرانی و طرح های سرمایه گذاری توسعه شهرستان ها.....
۸۹	۲-۱-۲- سایر اقدامات اجرایی برنامه توسعه استان.....
۹۵	۳-۱-۲- مهم ترین پروژه های عمرانی و طرح های سرمایه گذاری تاثیر گذار در توسعه استان کرمانشاه.....
۹۷	۴-۱-۲- جمع بندی پروژه های عمرانی و طرح های سرمایه گذاری توسعه استان کرمانشاه بر اساس تفکیک بخش ها.....

بخش دوم:.....

۱۱۰	فصل اول: برنامه توسعه شهرستان های استان کرمانشاه.....
۱۱۲	۱-۱- برنامه توسعه شهرستان کرمانشاه.....
۱۴۷	۲-۱- برنامه توسعه شهرستان اسلام آبادغرب.....
۱۷۱	۳-۱- برنامه توسعه شهرستان پلوه.....
۱۹۳	۴-۱- برنامه توسعه شهرستان ثلاث باباجانی.....

- ۵-۱- برنامه توسعه شهرستان جواهرود..... ۵
- ۶-۱- برنامه توسعه شهرستان دالاهو..... ۹
- ۷-۱- برنامه توسعه شهرستان روانسر..... ۹
- ۸-۱- برنامه توسعه شهرستان سرپل ذهاب..... ۱
- ۹-۱- برنامه توسعه شهرستان سنقر و کلیایی..... ۳
- ۱۰-۱- برنامه توسعه شهرستان صحنه..... ۷
- ۱۱-۱- برنامه توسعه شهرستان قصر شیرین..... ۹
- ۱۲-۱- برنامه توسعه شهرستان کنگاور..... ۲۳
- ۱۳-۱- برنامه توسعه شهرستان گیلانغرب..... ۵
- ۱۴-۱- برنامه توسعه شهرستان هرسین..... ۹

فصل دوم: فهرست طرح ها و پروژه های توسعه شهرستان ها به تفکیک دستگاه های اجرایی استان ۴۳

- ۱-۲- پروژه های عمرانی..... ۴۵
- ۱-۲- پروژه های عمرانی برنامه توسعه بر اساس دستگاه های اجرایی..... ۴۷
- ۱-۱-۲- پروژه های عمرانی برنامه توسعه شهرستان ها..... ۵۱
- ۲-۲- طرح های سرمایه گذاری..... ۵۷
- ۱-۲-۲- طرح های سرمایه گذاری برنامه توسعه بر اساس دستگاه های اجرایی..... ۵۹
- ۱-۲-۲- طرح های سرمایه گذاری برنامه توسعه شهرستان ها..... ۶۳

منابع و مآخذ ۸۸

پیشگفتار:

در جغرافیای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جمهوری اسلامی ایران، استان کرمانشاه به دلایل زیر یکی از استان های مهم و استراتژیک به حساب می آید:

- قرار گرفتن در مرکزیت منطقه غرب کشور و کریدورهای شمال غرب، جنوب غرب و شرق به غرب -
دارا بودن ۳۷۱ کیلومتر مرز مشترک با هر دو بخش اقلیم کردستان و دولت مرکزی عراق و وجود دو مرز رسمی پرویزخان و خسروی و پنج بازارچه مرزی.

- انجام نیمی از مبادلات تجاری ایران با عراق در همه سال های گذشته، از طریق مرزهای این استان.
- نزولات جوی سالیانه بیش از دو برابر متوسط کشوری، وجود ۵ درصد از کل اراضی کشاورزی و ۸ درصد از رواناب های کشور در این استان.

- اجرای طرح انتقال آب سیروان به مناطق گرمسیری این استان و مناطقی از استان ایلام با هزینه ای بیش از هفت هزار میلیارد تومان در سالیان اخیر.

- وجود آثار تاریخی، فسیلی و طبیعی منحصر به فرد از قبیل اثر جهانی بیستون به عنوان بزرگترین کتیبه خط میخی جهان، طاق بستان، بهرامن بزرگترین آثار دوره ساسانی، معبد آناهیتا، تکیه های معاون الملک و بیگلر بیگی، غار قوری قلعه، سراب ها و چشمه ها، سارهای چشم نواز و ده ها اثر منحصر به فرد گردشگری دیگر.

- سرمایه گذاری های عظیم انجام شده به ویژه در حوزه نفت و تروشیمی، به طوری که بعد از استان های خوزستان و بوشهر، این استان به عنوان قطب سوم تروشیمی کشور به حساب می آید.

- اجرای طرح ها و پروژه های زیربنایی مهم در استان از قبیل فرودگاه بین المللی کرمانشاه، راه آهن غرب کشور، بزرگراه ها، خط لوله اتیلن غرب کشور و

- تنوع قومی و مذهبی منحصر به فرد به نحوی که ترکیبی از ایرانیان، ناهب شیعه، اهل سنت، اهل حق و قومیت های کرد اورامی، کرد کرمانشاهی، لک و لر و ترک سکنه این استان را تشکیل می دهند.

وجود این زمینه ها و قابلیت ها به استان کرمانشاه موقعیت خاصی برای توسعه اقتصادی، برخورداری و ایفای نقش مهم در اقتصاد ملی اعطاء می کند. با این حال به علت پاره ای محدودیت ها و محرومیت ها متأسفانه این استان هنوز به شرایط برخورداری متناسب و ایفای نقش درخور، دست نیافته و شاخص ها، وضعیت استان را در برخی از موضوعات، نگران کننده نشان می دهد، از جمله:

- رتبه های اول در نرخ بیکاری در اغلب سال ها در سه دهه گذشته.

- سرانه سپرده گذاری و سرانه درآمدی پایین تر از متوسط کشوری.

- سرمایه گذاری صنعتی و تعداد واحد های صنعتی فعال کمتر از سهم متناسب کشوری.

- تولید محصولات کشاورزی بسیار کمتر از متوسط کشوری (۳ تن در هکتار در مقابل متوسط کشوری ۵ تن در هکتار).

- معضلات اجتماعی مهم از قبیل حاشیه نشینی خیلی گسترده در شهر های استان و بالا بودن نرخ خودکشی و طلاق و اعتیاد در استان.

برای ایجاد تحول در استان و تغییر مثبت در شاخص ها و جبران عقب افتادگی ها، اقدامات و برنامه های متعددی باید صورت پذیرد. یکی از این اقدامات، تعیین برنامه ها و پروژه های تحول آفرین در سطح شهرستان ها است.

با تأکید بر استعداد ها، برخورداری ها و کاهش محرومیت ها در سطح شهرستان ها، اقدامات مدیریت استان، به صورت هدفمند و مطابق ویژگی های هر شهرستان، به صورت مجموعه ای از پروژه های مشخص تعریف و تعیین شده تا از تفرق منابع و امکانات پیشگیری و امکان کنترل و نظارت بر اجراء و تداوم برنامه ها با هدف رفع محرومیت ها و ارتقاء شاخص ها فراهم آید. در این رابطه از اواخر سال ۹۴ موضوع تدوین سند توسعه شهرستان ها در دستور کار قرار گرفت و طی فرایندی که توضیحات آن متعاقباً می آید اسناد توسعه شهرستان ها و پروژه های تحول آفرین مربوط به هر شهرستان برای انتشار آماده گردید.

ضمن اظهار سپاس به درگاه خداوند متعال برای اعطاء این فرصت و توفیق، از همه کسانی که در این راه تلاش نموده اند به ویژه آقایان الیاسی، محمدی، محرابی پور (رئیس، معاون و همکاران سازمان برنامه و بودجه)، معاونین استانداری و فرمانداران شهرستان ها و اعضای شورای برنامه ریزی و توسعه استان برای تشکیل حداقل ۲۰ جلسه مختص این کار و اعضای کمیته های برنامه ریزی، شهرستان ها سپاسگزاری می نمایم.

امید است این اقدام منشاء بهره وری و اثر بخشی بهتر و بیشتر در اجرای برنامه ها و گام مهمی در مسیر توسعه استان و شهرستان ها به حساب آید و در سال های بعد در شرایط بهتری تکمیل و اجرا شود.

من الله "حَفِيق و عليه التكلان

سید رازانی

استاندار کرمانشاه

دی ماه ۱۳۹۵

مقدمه:

سند توسعه شهرستان های استان به منظور تدوین نقشه راه توسعه شهرستان ها و با توجه به تأکید جناب آقای دکتر رازانی استاندار محترم و با همکاری و مشارکت دستگاه های اجرایی تدوین گردیده است. این سند بر مبنای شاخص های توسعه حوزه شهرستان ها و با نگرانی به مهم ترین استعداد ها و ظرفیت ها، چالش ها و محدودیت های هر شهرستان تهیه گردیده است.

با توجه به ابلاغ سیاست های اقتصاد مقاومتی، برنامه توسعه شهرستان ها با رویکرد اقتصاد مقاومتی و با توجه به اولویت های اساسی توسعه شهرستان، کاهش نرخ بیکاری، حفظ منابع آب و محیط زیست از طریق تأکید بر توسعه بخش های کشاورزی، گردشگری، صنعت و خدمات تهیه گردیده است. در این برنامه وضعیت موجود، قابلیت ها، تنگناها و چالش های اساسی هر شهرستان با استفاده از شاخص ها، اسناد، مدارک و اطلاعات دستگاه های اجرایی و صاحب نظران احصاء گردیده است. تا از ره آورد این امر، زمینه برای اجرای برنامه توسعه شهرستان ها، مهیا گردد.

به منظور تهیه این سند، پس از طرح موضوع در جلسه شورای برنامه ریزی و توسعه استان از سوی سازمان برنامه و بودجه و تصویب کلیات آن در شورای پیش نویس اولیه برنامه توسعه برای هر یک از ۱۴ شهرستان استان توسط کارشناسان سازمان تهیه و دستگاه های اجرایی و فرمانداری ها جهت اخذ نکته نظرات کارشناسی ارسال گردید. سپس گزارش های دریافتی از دستگاه های اجرایی و فرمانداری ها مورد مطالعه بررسی و تلفیق قرار گرفت و پیش نویس نهایی برنامه کوتاه مدت تدوین و شهرستان ها جهت ارائه در جلسه شورای برنامه ریزی و توسعه استان فراهم گردید. پس از برگزاری جلسات متعدد شورای برنامه ریزی و اعمال نکته نظرات اصلاحی استاندار محترم و دیگر اعضای محترم شورای برنامه ریزی و توسعه استان اسناد توسعه شهرستان ها به تصویب نهایی رسید.

تهیه و تدوین این برنامه به عنوان سند توسعه شهرستان های استان در معاونت هماهنگی برنامه و بودجه سازمان با هماهنگی و مشارکت آقایان کیومرث محمدی معاون هماهنگی برنامه و بودجه سازمان برنامه و بودجه استان، سعید محرابی پور رئیس گروه برنامه ریزی، آمایش و بهره وری، مسعود دانشور کارشناس برنامه ریزی و بودجه، نادر نورایی کارشناس برنامه ریزی و بودجه و دیگر همکاران معاونت هماهنگی برنامه و بودجه، دبیران

کمیته برنامه ریزی شهرستان ها و نیز کارشناسان برنامه ریزی دستگاه های اجرایی و فرمانداری ها انجام پذیرفته که از همه این عزیزان تشکر و قدردانی می گردد.

امیدوارم این سند که با شکل گیری مباحث عمیق کارشناسی در جلسات شورای برنامه ریزی و توسعه استان همراه بوده است بتواند به عنوان چراغ راهنمایی برای جلب نظر و همگرایی مجموعه مدیریتی استان در پیشبرد برنامه های توسعه در سطح شهرستان های استان باشد.

طهمورث الیاسی بختیاری

رئیس سازمان برنامه و بودجه استان کرمانشاه

www.ketab.ir